22. Лишиленко А.В. Финансовый учет: Учебник / А.В. Лишиленко. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев: Издательство «Центр учебной литературы», 2007. – 600 с.
23. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник / Г.В.Нашкерська. – К.: Кондор, 2009. – 503 с.
24. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник / П. Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 416 с.
25. Рзаєва Т.Г. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Т.Г. Рзаєва. – Хмельницький: ХНУ, 2003. – 198 с.
26. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник / Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
27. Современный экономический словарь. / Б.А.Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 495 с. – (Библиотека словарей "ИНФРА-М").
28. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с., іл.
29. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
30. Череп А.В. Економічний аналіз: Навчальний посібник / А.В. Череп. – К.: Кондор, 2005. – 160 с.

Рецензент – д.е.н., професор Макаренко П.М.

УДК: 338.43 : 338.246.025.2

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Миколенко І.Г., к.е.н., доцент; Бурлака О.П., ст. викладач
Полтавська державна аграрна академія

У статті розглянуті аспекти державного регулювання аграрного сектору економіки України та особливості його реалізації в економічно розвинених країнах світу.

The article deals with aspects of state regulation of the agricultural sector of Ukraine and especially its implementation in developed countries.

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних напрямів державної економічної політки в Україні є регулювання розвитку аграрного сектору, а враховуючи, що наша держава стала повноправним членом СОТ, актуальним стає питання впливу держави на стабілізацію виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства. Виникає потреба у пошуках нових інструментів та засобів впливу держави в аграрному секторі економіки та виведення його із кризового стану. Враховуючи, що сільське господарство є специфічною галуззю народногосподарського комплексу, запровадження його раціональної підтримки є одним із основних завдань держави. Для удосконалення та пошуку механізму державної підтримки сільського господарства в Україні проаналізуємо зарубіжний досвід, який свідчить про різноманітність підходів щодо розв'язання цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Метою дослідження є визначення основних методів державного регулювання сільського господарства у країнах з розвиненою економікою. Основні положення державного регулювання та необхідності його здійснення в аграрному секторі викладені в працях відомих вітчизняних вчених, таких як: В.Г. Андрійчук, В.П. Галушко,

Б.М. Данилишин, М.Я. Дем'яненко, С.М. Кваша, Т.М. Лозинська, І.І. Лукінов, Ю.О. Лупенко, А.П. Макаренко, М.Й. Малік, Л.О. Мармуль, О.М. Могильний, П.Т. Саблук, О.М. Шпичак, В.В. Юрчишин та інші.

Постановка завдання. Аналіз літературних джерел показав, що дослідження згаданих вчених є ґрунтовними, проте ряд питань залишилося невирішеними. Основною метою дослідження є вивчення досвіду державного регулювання сільського господарства у країнах з розвиненою економікою. Важливість та необхідність удосконалення механізму державного регулювання аграрного сектору обумовлює актуальність теми дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку аграрного сектору України важливе значення має використання ефективних інструментів державного регулювання аграрного виробництва, до яких належать фінансово-кредитна політика, податкова політика, екологічна політика, інвестування, інноваційна й цінова політика, страхування та митно-тарифна політика [1]. Їхнє використання допомагає об'єктивніше враховувати зміни господарської кон'юнктури і не потребує значних бюджетних ресурсів.

Сучасні тенденції розвитку сільського господарства показують необхідність політики державного регулювання АПК в Україні, яка повинна враховувати відповідність цін на сільськогосподарську продукцію і засоби виробництва; рівень витрат на виробництво в спеціалізованих господарствах; прибутковість спеціалізованих галузей і сільського господарства загалом; дохід на вкладений капітал та фінансові можливості ведення розширеного виробництва.

Основними проблемами, які потребують негайного вирішення в аграрному секторі Україні є: низька ефективність сільськогосподарського виробництва, особливо галузі тваринництва; недостатність внутрішніх та зовнішніх інвестицій; диспаритет цін; відсутність ринку земель сільськогосподарського призначення; критична зношеність техніки; недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрних ринків; загострення соціальних проблем у сільській місцевості. Тому для подолання вищеназваних проблем, на макроекономічному рівні державі необхідно визначити рівень забезпечення потреб населення у продовольстві у відповідності до норм раціонального споживання; співвідношення витрат виробничих ресурсів і отриманих результатів; раціональність розподілу та ефективність використання ресурсів національної економіки; соціально-економічний рівень розвитку сільських територій та сільського населення.

Важливим аспектом державного регулювання аграрного сектору України є забезпечення державного контролю за рівнем співвідношення внутрішніх і світових цін, підтримка внутрішнього попиту на ринку продовольства. У країні спостерігається ситуація, коли ціни на деякі види сільськогосподарської продукції перевищують світові, тоді як середня заробітна плата набагато нижча; сировина та матеріали за цінами також поступаються рівню зовнішнього ринку [2].

Першими кроками щодо державного регулювання ринку аграрної продукції стало лібералізації цін на сільськогосподарську продукцію та продовольство. У розвинених країнах на даний момент часу здійснюється комплексне регулювання блоків аграрного виробництва, пов'язаних з розвитком мате-

ріально-технічної бази, земельного і кадрового потенціалів, виробничо-соціальної інфраструктури, коопераційних зв'язків з іншими сферами АПК.

Про доцільність державного регулювання ринку продовольства переконливо свідчить досвід багатьох країн світу з розвинутими ринковими відносинами, де регулювання цін досягається за рахунок комплексної взаємодії з іншими фінансово-економічними важелями: податками, кредитами, прямими субсидіями. Основна мета державного регулювання полягає в досягненні рентабельної роботи фермерських господарств та отримання ними достатнього рівня дохідності. Державне цінове втручання вирішує наступні завдання: встановлення державних гарантованих цін на продукцію, що виробляється фермерами та забезпечення їм достатнього рівня доходу; митний захист фермерських цін; фінансування закупівель і зберігання лишків аграрної продукції для усунення кризи перевиробництва та пов'язаного з нею падінням цін і банкрутства фермерських господарств; експортний протекціонізм.

Державне цінове втручання в країнах з ринковою економікою набуває сили у разі падіння реальних цін, внаслідок впливу на національні ринки більш низьких світових цін, державного курсу на експортну експансію для розширення ринків збуту та зменшення економічно-політичних позицій країни у світовій системі господарювання. При існуючій системі підтримки фермерських господарств, у розвитку яких держава зацікавлена, посилюється значення субсидій на капіталовкладення, пільгових позичок, пільгових податкових ставок тощо.

Одним із пріоритетних напрямів державного регулювання сільського господарства є проведення цінової політики та надання фінансової допомоги аграрному сектору. У багатьох країнах, наприклад, у сільському господарстві США, протягом кількох десятиліть офіційно фіксують два види так званих „цін підтримки": цільові ціни і заставні ставки [3].

У Європейському союзі регулювання на продовольчому ринку охоплює наступні основні сфери: ціни на сільськогосподарську продукцію; умови її виробництва та розподілу; систему ресурсозабезпечення; природоохоронну діяльність; соціальну інфраструктуру сільської місцевості. Реалізація цих заходів здійснюється на основі значних бюджетних витрат і видатків споживачів за рахунок більш високих цін, із застосовуваним наступних механізмів регулювання: гарантована скупка надлишків продукції за мінімальними цінами, закупівельні й товарні інтервенції на ринку продовольства, специфічні форми пільгового кредитування, митне регулювання і інше [4]. Гнучкий характер даної цінової політики дозволяє розповсюджувати свій вплив на 98 % продукції сільського господарства, в тому числі на 3/4 продукції встановлюються гарантовані ціни.

Державне регулювання сільського господарства Франції здійснюється за рахунок фінансового впливу і кредиту. Фінансування сільськогосподарського виробництва здійснюється за рахунок державних коштів через ряд спеціальних фондів, а також за рахунок коштів ЄС, зокрема фонду ЄФОГ, що спрямовуються головним чином на підтримку єдиних закупівельних цін на основні види сільськогосподарської продукції.

Для Великобританії, на відміну від більшості країн ЄС, характерний

відносно низький рівень державного регулювання аграрного сектору. Виключенням є регіони, де сільськогосподарське виробництво здійснюється у несприятливих умовах і фермерам виплачують субсидії. Регулювання у рамках Єдиної сільськогосподарської політики спрямовано на підтримку закупівельних цін, субсидування експортних поставок, обмеження виробництва деяких продуктів. Значну роль у фінансуванні таких програм відіграє ЄФОГ.

У Швеції застосовується незначне державне регулювання сільського господарства, проте дана галузь отримує значні обсяги державних субсидій. Особливість системи субсидування полягає у відшкодуванні витрат аграрним товаровиробникам та щорічне фіксування відносно високого гарантованого рівня цін та виділення коштів на їх підтримку. Згідно із Законами про регулювання цін передбачається його дія тільки в період кризових ситуацій. У зв'язку з цим Уряду надано прав встановлювати максимальні ціни або заморожувати їх рівні. Важливою формою надання субсидій є митний захист агропродукції у вигляді зборів за завезення імпортної продукції та заходи коригування обсягів внутрішнього ринку.

В Іспанії рівні цін на весь асортимент продукції, що виробляється в аграрному секторі, встановлюються залежно від рекомендацій та директив органів ЄС і відповідно до єдиної сільськогосподарської політики. В країні створений державний фонд організації та регулювання сільськогосподарського виробництва і цін (ФОРППА), основними функціями якого є виплати дотацій аграрним виробникам та регулювання цін.

У Швейцарії в законодавчому порядку фіксуються ціни майже на 50 % обсягу продукції сільського господарства. На державному рівні регулюються ціни на харчове та фуражне зерно, цукрові буряки, молоко. Встановлюються додаткові ціни на м'ясо. Державна підтримка цін повинна забезпечувати рентабельність виробництва продукції, включає перевиробництво окремих її видів, гарантує рівень доходу селянським господарствам. Активно застосовуються механізм регулювання цін та заходи, щодо захисту місцевих виробників від конкуренції зовнішнього ринку.

В інших країнах світу використовують значний спектр державних програм і форм державного впливу на аграрний сектор: програми обмеження (консервації) посівних площ, встановлення квот посівних площ або квот збирання врожаю і компенсації фермерам потенційних доходів; програми субсидування на покриття різниці між закупівельними і роздрібними або експортними цінами (наприклад, у США на пшеницю, молоко, бавовну, рис і вовну); встановлення верхньої і нижньої межі закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію (наприклад, у країнах ЄЕС); програми регулювання і формування попиту на продовольчі товари, стимулювання експорту сільськогосподарської продукції; регулювання інвестиційного процесу у галузях агропромислового комплексу, у разі необхідності стимулювання капіталовкладень у сільське господарство шляхом надання фермерам фінансових і кредитних пільг, виключення з оподатковуваного прибутку коштів, що спрямовуються на капітальні вкладення, на підвищення кваліфікації чи здійснення дослідних і експериментальних робіт; заходи з підтримки паритетного обміну між сільським господарством і промисловістю; організація перекваліфікації колишніх фермерів за рахунок державних ко-

штів за спеціальностями інших галузей народного господарства; програми розвитку виробничої і соціальної інфраструктури у сільській місцевості (електрифікація, шляхове будівництво, меліорація, освіта, охорона, здоров'я тощо); програми впровадження у сільське господарство новітніх науково-технічних досягнень, зниження витрат виробництва і підвищення ефективності ферм; необхідна і виправдана пряма грошова допомога фермерам, що цього потребують.

Таким чином, практично у всіх країнах з розвинутою ринковою економікою під контролем держави перебуває більша частина цін на продукти харчування. При цьому, застосовуються наступні методи: установлення фіксованих цін, контроль за цінами монополій і великих виробників, фіксація границь зміни цін, створення умов для їхнього зниження.

Висновки. Для економічно розвинених країн державне регулювання аграрного сектору є пріоритетом стратегії аграрної політики, при цьому використовуються переважно економічні важелі, які створюють сприятливі умови для сталого розвитку агропромислового комплексу та підвищення рівня конкурентоспроможності сільського господарства. Тому, Україні доцільно скористатися позитивним досвідом країн світу щодо здійснення державної підтримки сільськогосподарського виробництва і заходів, які б сприяли забезпеченню населення країни якісними і доступними продуктами харчування, створенню нових робочих місць на селі, збільшенню надходжень від експорту продукції, забезпеченню сільськогосподарського виробництва висококваліфікованими працівниками.

Список використаних джерел:

1. Закон України „Про державну підтримку сільського господарства України" // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 49. – С. 527.

2. Босенко А.В. Аналіз досвіду державного регулювання агро-промислового комплексу у розвинених країнах / А.В. Босенко // Економічний простір. – 2011. - № 53. – С. 46-58.

3. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика / Діброва А. Д. – К. : ВПД „Формат", 2008. – 488 с.

4. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання: [Моногр.] / М.А. Латинін – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2006. – 376 с.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК 651.061.65

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СТИЛЮ ЛОФТ В ОФІСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Мирна О. В., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

У статті проілюстровано стильові концепції в інтер'єрах сучасних ділових приміщень. Розкрито особливості оформлення офісів у стилі лофт.

This paper illustrates the concept of style in the interiors of modern business facilities. The features of design offices in loft style.

Постановка проблеми. У бізнесі немає дрібниць. Працездатність кожного співробітника залежить не лише від правильно організованого трудового процесу і від внутрішніх відносин в колективі, але і від того, як організо-